LIST APOŠTOLA PAVLA RIMANOM

6. časť (8,19–39 + 9,14–21)

„Ekologické kresťanstvo“ (8,19–22)

[19] Veď stvorenie túžobne očakáva, že sa zjavia Boží synovia. [20] Lebo stvorenie bolo podrobené márnosti – nie z vlastnej vôle, ale z vôle toho, ktorý ho podrobil a dal mu nádej, [21] že aj samo stvorenie bude vyslobodené z otroctva skazy, aby malo účasť na slobode a sláve Božích detí. [22] Veď vieme, že celé stvorenie spoločne vzdychá a zvíja sa v pôrodných bolestiach až doteraz. (Rom 8:19-22 SSV)

Slovníček:

- **Túžobne očakáva** (gr. *apokaradokia*) – doslova niečo očakávať s natiahnutým krkom a zdvihnutou hlavou… ☺ + (gr. *apekdechomai*) – trpezlivo, vytrvalo niečo očakávať.
- **Zjavia** (gr. *pokalypsis*) – doslova „odtiahnutie opony“, odhalenie niečoho.
- **Boží synovia –** čiže skutočne *znovuzrodení* kresťania, ktorí zomreli, znova sa narodili podľa Krista a stali sa tak novým stvorením: „*Kto je teda v Kristovi, je novým stvorením. Staré sa pominulo a nastalo nové.* (2Co 5:17 SSV)“
- **márnosti** (gr. *mataiotes*) – čisto biblické a „teologické“ slovo, označujúce niečo, čo v sebe nemá hodnotu, ani pravdivosť (pričom vieme, že „pravda“ sa v biblickom ponímaní skôr blíži k pojmu „realita“, niečo skutočné, „hmatateľné“, čoho vrcholom je Boh, „ktorý Je“ – a opakom zlo a hriech, ktoré „niet“…) Bez Boha sa aj celý Vesmír stáva nezmyselným a zbytočným, pretože už neslúži svojmu účelu – zbožšteniu…
- **spoločne vzdychá** (gr. *systenazó*) – spoločne nariekať, lamentovať… „*Toto je ďalšie z Pavlových zložených výrazov so sun – „stoná spolu s“. Mnohé z týchto slov sám vymyslel.*“ (KLR). Vyjadruje solidaritu celého Vesmíru v tomto diele, pretože všetko, celý Vesmír, je povolaný ku „Kristogenéze“, ako to nazval Teilhard de Chardin.
- **(spoločne sa) zvíja v pôrodných bolestiach** (gr. *synodinó*) – spoločne trpieť, spoločne podstupovať veľkú námahu… „*V židovských kruhoch bol tento koncept*

často nazývaný „pôrodné bolesti nového veku“ (Mk 13:8). Začiatok nového dňa spravodlivosti nebude bez problémov. Morálne a duchovné podmienky tejto padlej planéty sa budú stále zhoršovať (2Tes 2:1-12 a tiež sedem pečatí, trúb a nádob v Zj 5-18).“ (KLR) – Ježiš na to narážal, keď predpovedal, že okamih vykúpenia bude paradoxne súčasne obdobím rozdelenia, zápasu, agónie: „[51] *Myslíte si, že som prišiel darovať pokoj zemi? Nie, hovorím vám, ale rozdelenie.* [52] *Lebo odteraz sa päť ľudí v jednom dome rozdelí: traja proti dvom a dvaja proti trom.* [53] *Rozdelia sa otec proti synovi a syn proti otcovi, matka proti dcére a dcéra proti matke, svokra proti neveste a nevesta proti svokre.*" (Luk 12:51-53 SSV)“, resp.: „[12] *Brat vydá na smrť brata a otec dieťa. Deti povstanú proti rodičom a pripravia ich o život.* [13] *Všetci vás budú nenávidieť pre moje meno. Ale kto vytrvá do konca, bude spasený.* (Mar 13:12-13 SSV)“

Svet nie je hotel…!

Lebo ***ani naše Sväté písmo nám nesľubuje pokoj, bezpečnosť a mier, ba evanjelium netají ani súženia, útlak a pohoršenia****. Ale „kto vytrvá do konca, bude spasený“.* ***Kresťania majú nasledovať Krista v utrpení, a nie zháňať sa za rozkošami****. … Syn môj, keď sa chystáš slúžiť Bohu, upevni sa v spravodlivosti a bázni a priprav sa na skúšku.*

(Sv. Augustín)

Celé stvorenie je poznačené…

„Prvým hriechom bola narušená aj celá príroda a až doteraz trpí a vzdychá pod ťarchou hriechu. ***Hriešny človek ju zneužíva na zlé ciele a tak ju hanobí****.“ (Jozef Heriban)*

„Človek neúprosne napáda v globálnom kontexte okolitý vesmír – t. j. Božie stvorenie – útočí na vzduch a zamoruje ho; špiní prírodné vodné cesty; otravuje pôdu; vyrubuje lesy, nedbajúc na dlhodobé následky tohoto zhýralého ničenia. Tento útok je postupný a nekoordinovaný. Nevenuje dostatočný rešpekt vyváženosti prírody a následným dopadom je aj veľmi malý zmysel pre zodpovednosť za to, čo jedna generácia dĺži druhej“ (Edward Carpenter)

… ale celé bude mať účasť na slobode a sláve Detí:

„V budúcej sláve aj jej sa prinavráti hodnosť, ktorú jej určil Stvoriteľ.“ (Jozef Heriban)

Toto ovplyvňuje pohľad kresťanstva na stvorený svet:

„Kto čítal ***Hexameron****, výklad šesťdňového diela stvorenia od sv. Bazila Veľkého, objaví tu rovnakú túžbu, ibaže v ďaleko veľkolepejších rozmeroch,* ***neskrotiteľnú chuť zachytiť rytmus vesmíru, odpočúvať všetko to, čo rastie v rastlinách, čo sa hýbe v živočíchoch, čím šumí more***

***a čo kričí vo svedomí človeka neutlmiteľným volaním, počuť v tisícoch slov jediné Slovo**. Všetci sa vyznačujú želaním: zachytiť jedným jediným pohľadom a **účastniť sa jediným hrdinským aktom na celom pulze života, ktorý od Boha prúdi na zem a zo zeme stúpa hore, k Bohu.**"*

(Tomáš kardinál Špidlík)

*„Stvořen k Božímu obrazu, s vnitřním světem a jako prostředník, je člověk kněz a král stvoření. **Jeho život nespočívá pouze v tom, že by přemýšlel o světě a užíval ho, ale je schopen vidět jej jako Boží dar, jako svátost Boží přítomnosti a znamení společenství s Bohem**. Je schopen obětovat svět Bohu zpět s díkůvzdáním. **Jeho povoláním není nadvláda a vykořisťování přírody, ale přeměna a posvěcení**. Tak je člověk knězem stvoření, pro svou schopnost vzdávat díky a obětovat stvoření zpět Bohu, a je králem stvoření pro svoji schopnost orat a tvořit, spojovat a měnit."*

(biskup Kallistos Ware)

*„**Co je to dobrotivé srdce? Srdce, které plane pro celé stvoření, pro lidské bytosti, pro ptáky a zvířata a démony, pro každého tvora**. Kdo má takové srdce, nemůže vidět či přivolat na mysl žádné stvoření, aniž by se jeho oči naplnily slzami obrovského soucitu, který mu rozdírá srdce... **proto se takový člověk nikdy nepřestává modlit ani za zvířata**."*

(Sv. Izák Sýrsky)

***Náš Bůh, Bůh všech lidí, Bůh nebe i země, moří i řek, Bůh slunce i měsíce, Bůh všech hvězd, Bůh vysokých hor i hlubokých údolí, Bůh nad nebesy, Bůh na nebesích, Bůh pod nebesy. Přebývá v nebi, na zemi i v moři i ve všech věcech, jež jsou v nich. Inspiruje všechno, oživuje všechno, je nade vším, udržuje všechno. Dává světlo slunci, aby svítilo, obklopuje měsíc a hvězdy, otevřel prameny ve vyschlé zemi, do moře vložil suché ostrovy**. Má Syna stejně věčného, jako je sám... dýchá v nich svatý Duch; nelze oddělit Otce a Syna a Ducha svatého.*

(Sv. Patrik, 4. storočie)

*„**Skrze nebe, zemi a moře, skrze dřevo a kámen, skrze všechno viditelné i neviditelné stvoření se klaníme Stvořiteli a Pánu, který učinil všechny věci.** Stvoření nemůže uctívat tvůrce přímo a samo od sebe, ale skrze mne nebesa ohlašují slávu Boží, **skrze mne se měsíc klaní Bohu, skrze mne jej hvězdy oslavují, vody, deště, rosa a vše stvořené skrze mne uctívá a chválí Boha**."*

(Sv. Leontios z Cypru)

***Jejich životy se prolínaly s obdobími, barvami a rytmy světa, který je obklopoval. Čítali žalmy a modlili se hodinky v souznění s ptáky. Žili v blízkosti zvuků větru v korunách stromů, proměnlivého světla nocí a dní, ptačího volání. Živili se bobulemi, ořechy a bylinami a pili vodu z potůčků. Byl to život odříkavý a současně zcela naplněný**.*

(Esther de Waal)

„Už“ a „ešte nie“… (8,23–25)

23 A nielen ono, ale aj my sami, čo máme prvotiny Ducha, aj my vo svojom vnútri vzdycháme a očakávame adoptívne synovstvo, vykúpenie svojho tela. 24 Lebo v nádeji sme spasení. Ale nádej, ktorú možno vidieť, nie je nádej. Lebo kto dúfa v niečo, čo vidí? 25 Ale ak dúfame v niečo, čo nevidíme, trpezlivo to očakávame. (Rom 8:23-25 SSV)

Slovníček:

- **Prvotiny Ducha** (gr. *aparché* – od slov „*apo*“ – od + „*arché*“ – počiatok) – v časoch Pavla označenie prvej časti niečoho, napr. úrody – „desiatok“ – ktorá sa oddeľovala nabok ako obeta Bohu. Prenesene aj niečo ako „ochutnávka“ niečoho budúceho. „*Tento výraz sa v modernej gréčtine používa pre „snubný prsteň“.*“ (KLR). O dare Ducha ako o „predchuti“ Neba a súčasne potvrdení nádeje, ktorú máme, hovorí Ján: „*Kto zachováva jeho prikázania, ostáva v Bohu a Boh v ňom. A že v nás ostáva, poznáme z Ducha, ktorého nám dal.* (1Jo 3:24 SSV)“
- **vo svojom vnútri vzdycháme** – „*Zdá sa, že toto sa vzťahuje na dialektické napätie medzi „už“ a „ešte nie“ prelínajúcich sa dvoch židovských vekov. Kráľovstvo Božie je prítomné, no nie je dokončené. Veriaci majú vzkriesený život, no napriek tomu fyzicky zomrú (2Kor 5:2-4). Sme spasení, no ešte stále hrešíme (Rim 7).*“ (KLR)
- **očakávame** (gr. *apekdechomai*) – trpezlivo, vytrvalo niečo očakávať s veľkou dychtivosťou.
- **vykúpenie tela** – „*Tento výraz znamená „kúpiť späť“. Daný koncept sa používal v SZ na opísanie niekoho, kto bol svojim príbuzným oslobodený z otroctva (go´el). Obrazne sa začal používať pre Božie oslobodenie padlého ľudstva z otroctva hriechu*.“ (KLR) – a to sa uskutoční v plnosti až „na konci“, ako hovorí Ježiš: „*Ale kto vytrvá do konca, bude spasený.* (Mar 13:13 SSV)“
- **v nádeji sme (boli) spasení** – „*Toto je indikatív aoristu pasívneho. Tak, ako sa v. 23 vzťahuje na naše budúce spasenie, v. 24 sa vzťahuje na naše minulé spasenie prostredníctvom Ducha. … Preto spasenie začína počiatočným rozhodnutím viery a vyúsťuje do procesu životného štýlu viery, ktorý sa jedného dňa viditeľne naplní (1J 3:2).*“ (KLR) – Ako hovorí Ježiš: „*Verte, že všetko, o čo v modlitbe prosíte, ste už dostali, a budete to mať.* (Mar 11:24 SSV)“ – Pavol to potom vzťahuje na samotnú spásu: „*Veď ste zomreli a váš život je s Kristom ukrytý v Bohu.* (Col 3:3 SSV)“ – a práve toto je podstata nádeje: VIERA, že niečo, čo ešte

nevidíme a pre nás predstavuje ešte *budúcnosť* je v skutočnosti u Boha *už prítomnosťou*, už je to pre nás s istotou pripravené, UŽ TO JE! Zavŕšenie našej vlastnej spásy odchodom z tohto sveta a návratom do vlasti je teda pre nás ešte len budúcnosť – ale U BOHA je to už prítomnosť, už je to niečo, čo je definitívne a z Božieho pohľadu *už* uskutočnené! Preto v to môžeme pevne *dúfať*.

- **trpezlivo to očakávame** (gr. *hypomoné*) – skôr s „vytrvalosťou“. Nie je to teda nejaké „trpné“ očakávanie, ale skôr vytrvalé, „buldočie“ smerovanie k niečomu, čo v nádeji očakávame. Kresťan je preto vytrvalým učeníkom aj uprostred utrpenia, či prenasledovania, ako hovorí Ježiš: *„Ale kto vytrvá do konca, bude spasený*. (Mar 13:13 SSV)“

Upnutí k nádeji…

- Katechizmus Katolíckej cirkvi k tomu hovorí lakonicky, ale výstižne: *„Milosťou krstu sme „v mene Otca i Syna i Ducha Svätého“ (Mt 28,19)* ***povolaní mať účasť na živote Najsvätejšej Trojice „tu na zemi v temnote viery a po smrti vo večnom svetle“****.“ (KKC 265)*
- **TOTO JE PODSTATA NÁDEJE:**
  - **Niečo UŽ prežívame** – život s Bohom v Dare Ducha Svätého.
  - **Ale súčasne EŠTE LEN očakávame jeho úplnú plnosť**, o ktorej Pavol píše na inom mieste: *„Veď vieme, že keď sa tento stánok - náš pozemský dom rozpadne, máme od Boha príbytok nie rukou zhotovený, ale večný dom v nebi. [2] Lebo v tomto vzdycháme a túžime obliecť si naň svoj nebeský príbytok, [3] aby sme hoci aj vyzlečení, neostali nahí.* (2Co 5:1-3 SSV)“ a „*[6] Sme teda stále plní dôvery a vieme, že kým sme doma v tele, sme vzdialení od Pána; [7] lebo žijeme vo viere, a nie v nazeraní. [8] Sme však plní dôvery a radšej sa chceme vzdialiť z tela a bývať u Pána. [9] A preto sa usilujeme páčiť sa mu, či sme doma alebo mimo domu.* (2Co 5:6-9 SSV)“
- Platí to opäť **nielen pre nás, ale aj pre celé stvorenstvo**: *„Videl som nové nebo a novú zem, lebo prvé nebo a prvá zem sa pominuli a ani mora už niet. [2] A videl som, ako z neba od Boha zostupuje sväté mesto, nový Jeruzalem, vystrojené ako nevesta, ozdobená pre svojho ženícha. [3] A počul som mohutný hlas od trónu hovoriť: "Hľa, Boží stánok je medzi ľuďmi! A bude medzi nimi prebývať; oni budú jeho ľudom a sám Boh - ich Boh - bude s nimi. [4] Zotrie im z očí každú slzu a už nebude smrti ani žiaľu; ani náreku, ani bolesti viac nebude, lebo prvé sa pominulo." [5] A ten, čo sedel na tróne, povedal: "Hľa, všetko robím nové."* (Rev 21:1-5 SSV)“

DO PRAXE:

- **Kresťan je človek, ktorý UŽ skrze NÁDEJ žije „V TOM NOVOM“**:
  - „*Veď naša vlasť je v nebi.* (Phi 3:20 SSV)“
  - „*[21] Veď pre mňa žiť je Kristus a zomrieť zisk. [22] Ale ak žiť v tele znamená pre mňa plodnú prácu, neviem, čo si vyvoliť. [23] Oboje na mňa dolieha: túžim zomrieť a byť s Kristom, a to by bolo oveľa lepšie, [24] ale zostať v tele je zasa potrebnejšie pre vás.* (Phi 1:21-24 SSV)“
- **Aj vďaka tomu dokáže úplne <u>ZOMRIEŤ SEBE</u>** a **hľadieť na seba doslova „v tretej osobe“**, nezúčastnene a akoby od seba oddelene:
  - Vidíme to celkom pekne u Ježiša, napríklad:
    - „*Syn človeka musí mnoho trpieť, starší, veľkňazi a zákonníci ho zavrhnú, zabijú ho, ale on tretieho dňa vstane z mŕtvych.* (Luk 9:22 SSV)“ – a tento „nezúčastnený pohľad“ je založený na Otcovi a na nádeji oslávenia: „*Otče, nadišla hodina: Osláv svojho Syna, aby Syn oslávil teba, [2] tak, ako si mu dal moc nad každým telom, aby všetko, čo si dal ty jemu, im darovalo večný život.* (Joh 17:1-2 SSV)“
    - Je zaujímavé, že práve *počas pokušenia* v Getsemanoch Ježiš začína hovoriť v prvej osobe: „*Otče môj, ak je možné, nech ma minie tento kalich. No nie ako ja chcem, ale ako ty.* (Mat 26:39 SSV)“ – akoby táto nádej kolísala pod náporom pokušenia a namiesto nej sa objavoval záchvev strachu.
    - Ale keď Ježiš toto pokušenie prekoná, zase hľadí sám na seba z pohľadu Otca a Jeho plánu akoby na niekoho „mimo seba“: „*Judáš, bozkom zrádzaš Syna človeka?* (Luk 22:48 SSV)“
- **BEZ NÁDEJE je náš „starý život“ v „starom svete“ to jediné, čo máme – a je s ním pevne zviazané naše srdce**: „*Lebo kde je tvoj poklad, tam bude aj tvoje srdce.* (Mat 6:21 SSV)“
  - **Preto Ježiš hovorí o „PRENOSE ŤAŽISKA“ nášho života, založenom na NÁDEJI:** „*Nezhromažďujte si poklady na zemi, kde ich moľ a hrdza ničia a kde sa zlodeji dobýjajú a kradnú. [20] V nebi si zhromažďujte poklady; tam ich neničí ani moľ, ani hrdza a tam sa zlodeji nedobýjajú a nekradnú.* (Mat 6:19-20 SSV)“
  - **V NÁDEJI máme nové ťažisko života:** „*Veď ste zomreli a váš život je s Kristom ukrytý v Bohu.* (Col 3:3 SSV)“
  - **TU, NA ZEMI SME UŽ LEN CUDZINCI:** „*[13] Všetci títo umierali vo viere, … a vyznávali, že sú na zemi iba cudzincami a pútnikmi.* (Heb 11:13 SSV)“

- **„POZEMSKÝ ŽIVOT“ tak pre nás ostáva iba NÁSTROJOM, ktorého zmyslom je „utratiť ho“ v diele Evanjelia a službe Kristovi:** *„Svoj život si však veľmi necením, len aby som dokončil svoj beh a službu, ktorú som dostal od Pána Ježiša: svedčiť o evanjeliu Božej milosti.* (Act 20:24 SSV)“

- **BEZ TEJTO NÁDEJE A NÁSLEDNÉMU ZOMRETIU SEBE** sa dielo spásy nemôže podariť, pretože len *„kto zomrel, je ospravedlnený od hriechu.* (Rom 6:7 SSV)“

Duch prichádza na pomoc (8,26–27)

26 Tak aj Duch prichádza na pomoc našej slabosti, lebo nevieme ani to, za čo sa máme modliť, ako treba; a sám Duch sa prihovára za nás nevysloviteľnými vzdychmi. A ten, ktorý skúma srdcia, vie, po čom Duch túži: že sa prihovára za svätých, ako sa páči Bohu. (Rom 8:26-27 SSV)

Slovníček

- **Tak aj** (gr. *husautos*) – doslova „tým istým spôsobom“ – aj sám Duch)a teda Boh) akoby „vzdychal“ v tejto túžbe dovŕšiť svoje dielo zbožštenia človeka. V Ježišovi tiež táto túžba zaznievala, napríklad: *„49 Oheň som prišiel vrhnúť na zem; a čo chcem? Len aby už vzplanul! 50 Ale krstom mám byť pokrstený a ako mi je úzko[1], kým sa to nestane!* (Luk 12:49-50 SSV)“
- **slabosti** (gr. *astheneia*) – slabosť, neduživosť, nemoc,…
- **treba** (gr. *dei*) – nie v zmysle „ako sa patrí“, ale v zmysle „ako je potrebné, nevyhnutné“ – modlitba tu tak zrazu nadobúda črty nielen „Bihumilého prihovárania sa Bohu“, ale aj nástroja premeny človeka – a ako taká má mať nejakú potrebnú kvfalitu.
- **nevysloviteľnými vzdychmi** (gr. *alaletos*) – niečo, čo nie je možné vôbec ani vyjadriť, nielen vysloviť…

Modlitba v jazykoch

Existuje oprávnený názor, že pod „nevysloviteľnými vzdychmi“ má Pavol na mysli modlitbu v jazykoch, glosoláliu.

---

[1] *synechó*, doslova byť zovretý zo všetkých strán

„Prečo tak veľa ľudí, mužov i žien, tvrdí, že krst v Duchu im dal celkom nové spojenie s Pánom v modlitbe? Prečo toľkí tvrdia, že účasť na charizmatickej obnove a zvlášť obdržanie krstu v Duchu a daru modlitby v jazykoch, umožnili im po prvý raz opravdivú kontemplatívnu modlitbu alebo tiež novú, hlbšiu formu kontemplácie? Moja osobná skúsenosť duchovného vedenia mi káže uznať dar jazykov za najväčšiu pomoc ku kontemplatívnej modlitbe, kde dar jazykov je obmenou kontemplácie. Keď kontemplujem v mlčaní, hladím - očami viery - na Pána, bez meditácie, bez koncepcie. Mlčiaca kontemplácia je modlitbou bez koncepcie, starosti pozbaveným hľadením na Pána s láskou. Modlitba jazykmi je tiež modlitbou bez koncepcie, starosti pozbaveným hľadením na Pána. Keď hovorím alebo spievam v jazykoch, nehovorím, ani nespievam v žiadnom konkrétnom jazyku - aspoň vo väčšine prípadov. Význam modlitby jazykmi tkvie v srdci medliaceho sa, keďže modlitba jazykmi nie je konceptuálna. Zvuky vydávané v tejto modlitbe nie sú slovami, neobsahujú v sebe pojmový význam. Sú pozbavené významu slabiky. Modlitba jazykmi je hlasitou modlitbou bez konceptov. Je hlasitou kontempláciou.“ (Róbert Farici SJ)

- V tomto zmysle je to naozaj **veľmi mocná pomôcka pretvorenia človeka a jeho vnútra!**

<u>AKO SA PRIJÍMA?</u>

„Napriek bežnej mienke dar jazykov sa neudeľuje predovšetkým na modlitbových zhromaždeniach a charizmatických kongresoch. Nadovšetko sa udeľuje v osobnej modlitbe (po. l Kor 14,2-4). A teda ako môžem získať dar jazykov? Prosiac Darcu. Choď do svojej izby, alebo do ústrania, alebo na iné tiché miesto, kľakni a pros Pána, aby ti udelil dar modlitby v jazykoch. Potom s vierou v Neho a Jeho dobrotu hľaď na Pána očami viery. Otvor ústa a začni spievať alebo vyslovovať k Nemu slabiky - slabiky, ktoré nemajú zmysel - ako dieťa, ktoré sa ešte nenaučilo hovoriť. Daj slobodu svojmu hlasu. Ak počuješ, že vzývaš Pána divnými slovami, to znamená, že sa modlíš - to je vlastne dar jazykov. Rozpaky, ktoré pritom pociťuješ, to je urazená hrdosť. Toto pominie. Poďakuj Pánovi za nový dar kontemplácie, ktorý ti udelil.“

(Róbert Farici SJ)

Slobodní, alebo predurčení? (8,28–30; 9,14–21)

[28] Vieme, že tým, čo milujú Boha, všetko slúži na dobré; tým, čo sú povolaní podľa jeho rozhodnutia. [29] Lebo ktorých predpoznal, tých aj predurčil, že sa stanú podobnými obrazu jeho Syna, aby on bol prvorodený medzi mnohými bratmi. [30] A tých, ktorých predurčil, aj povolal, a ktorých povolal, tých aj ospravedlnil, a tých, čo ospravedlnil, aj oslávil. (Rom 8:28-30 SSV)

[14] Čo teda povieme? Je vari Boh nespravodlivý? Vonkoncom nie! [15] Veď Mojžišovi hovorí: "Zmilujem sa, nad kým sa zmilujem, a zľutujem sa, nad kým sa zľutujem." [16] Nezávisí to teda od toho, kto chce, ani od toho, kto beží, ale od Boha, ktorý sa zmilúva. [17] Lebo Písmo hovorí faraónovi: "Vzbudil som ťa na to, aby som na tebe ukázal svoju moc a aby sa moje meno hlásalo po celej zemi." [18] Teda zmilúva sa, nad kým chce, a zatvrdzuje, koho chce. [19] Povieš mi azda: "Prečo potom ešte karhá? Kto sa môže vzoprieť jeho vôli?!" [20] Ale kto si ty, človeče, že odvrávaš Bohu?! Vari povie výtvor tomu, kto ho vytvoril: "Prečo si ma takto urobil?" [21] Alebo nemá hrnčiar moc nad hlinou, aby z tej istej hmoty urobil jednu nádobu na vznešené účely a druhú na všedné? (Rom 9:14-21 SSV)

Jedna kalvínska idea…

„Ján Kalvín (reformovaná tradícia) založil istotu na vyvolení (predestinácia), no nikto si ním nemôže byť istý, až kým neskončí jeho život a príde Súdny deň;“ (KLR)

„Predestinace je náboženský pojem, který zahrnuje vztah mezi Bohem a jeho stvořením. Náboženský charakter tohoto pojmu ho odlišuje od jiných myšlenek - například determinismu. Ti, kdo uznávají predestinaci, jako například reformátor Jan Kalvín, věří, že ještě před stvořením Bůh určil osud vesmíru pro všechen čas a prostor.“ (wikipedia.cz)

„Presadzoval prísnu podobu protestantizmu, ktorá sa opierala o myšlienku predestinácie (absolútne predurčenie) → Boh určuje od narodenia človeka, kto bude spasený a kto zatratený (komu sa darí bude spasený, komu nie, bude zatratený). Buržoázia podporovala kalvinizmus a strážili tých, ktorým sa nedarilo.“ (wikipedia.sk)

<u>Prameň „protestantskej pracovnej etiky“:</u>

V prostredí, kde „všetko je milosť“ a „nič nezávisí od človeka“ sa vytráca aj idea duchovného života. Utrpenie a obeta sa stávajú nezmyslenými – a silnie predstava o tom, že **znakom kresťana by malo byť „požehnanie“ blahobytom, úspechom, zdravím,**…:

„Učitelé Víry věří, že všichni křesťané mají být bohatí - nosit nejlepší šaty, jezdit v nejlepších autech a bydlet v nejlepších domech. Tvrdí, že prosperita je novozákonním křesťanům v Bibli zaslíbená.“ (John Stetz)

Odtiaľ je už iba krok k jednoduchej matematike:

- Ak ma Boh vyvolil, budem spasený.
- Znakom vyvolenia je blahobyt, pozemský úspech a prosperita.
- Ak teda budem tvrdo pracovať – a bude sa mi dariť a zbohatnem – môžem to brať ako potvrdenie toho, že som Bohom predurčený na spasenie… ☺

DO PRAXE:

„Co k tomu říká Pavel?

*1. **Varuje křesťany z Kolos, aby se nezaměřovali na pozemské věci**, ale aby svou mysl upřeli k tomu, co je nahoře. Varuje je rovněž, aby nevěnovali pozornost klamné filozofii, která je založená na lidské tradici a na základních principech tohoto světa; jedinou základní filozofií tohoto světa je sobectví. V této souvislosti se Pavel zmiňuje i o chamtivosti, která má být umrtvována (2. a 3. kapitola Koloským).*

2. „Umím i snížen být, umím i hojnost mít; všudy a ve všech věcech pocvičen jsem, i nasycen být i lačnět, totiž hojnost mít i nouzi trpět." (Filipským 4,12)

*3. **Timoteovi přikazuje: „Bohatým tohoto světa přikazuj, ať nejsou vysokomyslní, a ať nedoufají v nejistém bohatství**, ale v Bohu živém". (I. Timoteovi 6,17)*

*4. Zachází dokonce tak daleko, že prohlašuje: „**Všecky věci (bohatství a majetek) pokládám zajisté škodou být pro vyvýšenost známosti Krista Ježíše**, Pána svého, pro nějž jsem to všecko ztratil, a pokládám to za smetí, abych Krista získal, a v něm nalezen byl". (Filipským 3,8-9)*

*5. **Lidé, kteří se chtějí stát bohatými, upadají do pokušení a do osidel** (I. Timoteovi 6,9).*

***Dietrich Bonhoeffer** v knize Cena učednictví varoval před sobectvím. Řekl, že každý křesťan je povolán k tomu, aby zapíral sám sebe a nesl svůj kříž. Napsal: „**První utrpení Kristovo, kterým musí každý (křesťan) projít, je povolání k opuštění náklonnosti ke světu**. . . **Když Kristus povolává člověka, říká mu, aby přišel a zemřel sám sobě**". To není poselství pozitivního vyznávání a doktríny prosperity, ale učení Ježíše a apoštolů, kteří napsali Nový zákon.*

***Doktrína prosperity nenabádá křesťany k tomu, aby se stali podobnými Ježíši**. Poté, co křesťane uslyší učení prosperity a uvěří mu, **odcházejí ze svých sborů - ne s cílem stát se podobnými Ježíši, ale protože touží po bohatství, touží žít v lepším domě, mít lepší auto** atd. Toto učení křesťanům škodí. Proč? Uvedeme několik důvodů:*

1. Mění se jejich cíle: láska ke ztraceným duším je nahrazena láskou k bohatství a k majetku.

2. Touha po majetku způsobuje, že upadají do mnoha pokušení; je to osidlo, varuje Pavel, které žene lidi do záhuby (I. Timoteovi 6,9).

3. Podporuje pýchu, když má křesťan větší dům nebo dražší auto než jeho spolubratři. Může si o sobě myslet, že je duchovnější nebo že má větší víru.

4. Když je křesťan bohatý, nepotřebuje už být tak závislý na Bohu. Byl to veliký hřích, kterého se dopustili křesťané z Laodikeje; prohlásili: „Jsem bohatý a nic už nepotřebuji". Bohatství způsobilo, že odpadli od víry.

***Tento svět není naším domovem.** Jsme pouze poutníci, kteří jím procházejí. Nemáme se snažit vytvořit si nebe již tady, na zemi. **Náš život na zemi je něco jako výcviková škola, která nás připravuje na život ve věčnosti, a tak Bůh může používat i zkoušky, pronásledování a utrpení, aby nás proměňoval do podoby svého Syna**. Chce pro nás to nejlepší, ne tady na zemi, ale v nebi - na věčné věky.“* (John Stetz)

Ako je to teda s „predurčením“?

Sú to moderné technológie, ktoré nám pomôžu lepšie pochopiť biblický pohľad na…:

<u>ĽUDSKÚ SLOBODU verzus BOŽIU ZVRCHOVANOSŤ</u>:

- **Biblia hovorí o Bohu dve dôležité veci**:
    - **SVET JESTVUJE V BOHU** (aj keď nie je jeho súčasťou, ako tvrdí panteizmus a teda sám svet nie je božský): „… *od nikoho z nás nie je ďaleko.* [28] *Lebo v ňom žijeme, hýbeme sa a sme.* (Sk 17,27-28 SSV)“
    - **SVET VZNIKOL SLOVOM**: „*Skryté je im totiž - a oni to chcú -, že nebo je oddávna a že zem povstala Božím slovom* (2Pe 3:5 SSV)“ a „*udržuje všetko svojím mocným slovom*. (Heb 1:3 SSV)“

Ak si oboje dáme dohromady – a pridáme fakt, že Boh nemá hmotné hlasivky a ústa a teda „slovo“ je v podstate synonymom „myšlienky“, dôjdeme k zaujímavému záveru:

Svet jestvuje v Bohu podobne, ako virtuálny svet počítačovej hry jestvuje v počítači.

Takže

- **svet vznikol tak, že Boh na neho začal myslieť** („*zem povstala Božím slovom*“)
- – a **jestvuje tak, že Boh na neho neustále myslí** („*udržuje všetko svojím mocným slovom*“) – podobne ako pamäť a procesor počítača neustále udržujú a „prepočítavajú“ virtuálny svet počítačovej hry a všetky udalosti, ktoré sa v ňom dejú.
- **Ak by Boh prestal na svet myslieť**, svet – a my s ním – by sme jednoducho prestali existovať… ☺ (ako keď vypnete počítač a virtuálny svet hry jednoducho zanikne, zmizne, prestane existovať)

<u>VO VŠETKOM ZVRCHOVANÝ BOH A SLOBODNÝ ČLOVEK</u>:

- *Aj vo virtuálnom svete počítača sa všetko deje len preto, že to vykonáva počítač sám. Žiadna postavička sa nemôže hýbať, ani nič konať sama od seba – len vtedy, ak ňou pohne a vykoná to procesor počítača!*
- **PODOBNE HĽADÍ NA SVET BIBLIA**: Boh preniká celý svet a čokoľvek sa v ňom deje, deje sa preto, že t koná Boh. Ak sa teda napríklad človek rozhodne zdvihnúť ruku, jeho vlastné rozhodnutie je možné len preto, že ho umožnil a v človekovi „vykonal“ Boh – a jeho ruka sa zdvihne len preto, že ju „dvíha“ Boh a tak umožňuje, aby sa zdvihla…

- **Z TOHTO POHĽADU JE VŠETKO ZVRCHOVANÝM AKTOM KONANIA BOHA!**

- **NA DRUHEJ STRANE** Boh vytvoril človeka ako tvora nadaného „umelou inteligenciou“ ☺ a následne aj slobodou. **Človek teda koná i rozmýšľa slobodne – ale LEN PRETO, že v každom okamihu Boh hovorí tomuto jeho mysleniu a konaniu svoje „ano“ – a dokonca ho sám svojim stvoriteľským aktom „udržuje v pohybe“ a v tomto zmysle ho „koná“** – *úplne podobne, ako každý akt a čin postavičky v počítačovej hre je možný len preto, že je to súčasne akt a čin procesora počítača, v ktorom postavička jestvuje…* – porov. *„udržuje všetko svojím mocným slovom* (Heb 1:3 SSV)“
  - **Z TOHTO POHĽADU JE TEDA ČLOVEK STÁLE SLOBODNÝ A JEHO OSUD JE V JEHO RUKÁCH – NIE V NEJAKOM BOHOM DANOM NEZVRATNOM OSUDE!**
- **ĽUDSKÁ SLOBODA ALE NEOBMEDZUJE BOHA**, ani nijako nepopiera Jeho absolútnu zvrchovanosť, v ktorej si robí, čo sa Mu páči, nikým a ničím neobmedzovaný. Sama sloboda jestvuje totiž len preto, že Boh sám ju udržiava. Človek sa slobodne rozhoduje len a jedine preto, že je to zase Boh, ktorý „hýbe“ jeho slobodnými rozhodnutiami a tak umožňuje, aby človek bol slobodný a jednal slobodne.[2]

Kľúčom k pochopeniu tohto vzťahu je nasledovné:

*[29] **Lebo ktorých predpoznal**, tých aj predurčil, že sa stanú podobnými obrazu jeho Syna, aby on bol prvorodený medzi mnohými bratmi. [30] A tých, ktorých predurčil, aj povolal, a ktorých povolal, tých aj ospravedlnil, a tých, čo ospravedlnil, aj oslávil. (Rom 8:29-30 SSV)*

Predpoznal (gr. *proginoskó*) – vopred niečo poznať, vedieť niečo skôr, než sa to stane.

- **Boh teda vopred VIE, kto sa rozhodne uveriť a prijať spásu**.
  - Takéhoto človeka potom PREDURČUJE na spásu – a teda ju potvrdzuje svojim nemenným rozhodnutím a odtiaľ pramení oprávnená NÁDEJ na spásu: že totiž ak JA uverím a obrátim sa, BOH mi túto spásu svojim večným rozhodnutím na základe predpoznania „už daroval“…
  - Takého potom aj POVOLAL, OSPRAVEDLNIL (čiže úplne pretvoril) a následne OSLÁVIL.

---

[2] Takže aj keď sa človek rozhodne napríklad zabiť iného človeka, je to možné len preto, že Boh „hýbe“ jeho rozumom i jeho rukou a umožňuje mu tak slobodne sa rozhodnúť pre zlo a slobodne ho aj vykonať. Bez tejto podpory „Božieho mocného slova“, ktoré všetko toto „udržuje“, by nič z toho možné nebolo, ba ani sám dotyčný by nejestvoval… Dokonca aj Peklo a zatratený v ňom jestvujú len preto, že Boh ich podľa ich vôle v existencii udržiava a udržiava aj existenciu ich slobodnej, v tomto prípade voči nemu vzbúrenej, vôle…

- **NIE JE TO TEDA PREDURČENIE v Kalvínovom chápaní**, kde Boh vopred niekoho nezvratiteľne odsúdi na spásu, či na zatratenie.
- **JE TO PREDURČENIE, ktoré je odpoveďou na Božie PREDPOZNANIE** toho, či dotyčný človek spásu príjme, alebo ju odmietne…
    - Povedané obrazne na pozadí Ježišových slov *„V dome môjho Otca je mnoho príbytkov.* (Joh 14:2 SSV)“: Boh nestavia príbytky pre tých, ktorí do nich aj tak nikdy neprídu… A naopak, pre tých, ktorí prídu, sú už od večnosti pripravené – porov.: *„Veď v ňom si nás ešte pred stvorením sveta vyvolil, aby sme boli pred jeho tvárou svätí a nepoškvrnení v láske*; (Eph 1:4 SSV)“

Poučenie z Kalvína:

- Ako hovorí sv. Cyril Jeruzalemský (315-186): *„Keď sa učíš a vyznávaš vieru, prijímaj a zachovávaj iba tú, ktorú ti teraz Cirkev hlása a všetky Písma podopierajú.*“[3]
- **PROTESTANSTIZMUS ale odtrhol „Písma“ od kontextu Božieho Zjavenia v Katolíckej cirkvi**.
    - *Je to podobné, ako keby ste odvrhli celú fyziku, vzali si len jednu – jedinú knihu o fyzika – hoci aj Feynmanove prednášky – a prehlásili, že v nich je obsiahnuté všetko fyzikálne poznanie na svete. A potom by ste z jej textu začali vyvodzovať ďalekosiahle závery, úplne odtrhnuté od všetkého ostatného poznania, ktoré vo fyzike máme a ktoré sme odvrhli a dobrovoľne „zabudli“…*
- **VÝSLEDKOM JE, že časom môžete dospieť k nesmierne bizarným záverom**, ako sa to podarilo napríklad aj Kalvínovi.
    - Práve už nami diskutovaná otázka *ospravodlivenia* je dobrou ilustráciou protirečivých a často absurdných záverov, ku ktorým môže takéto odtrhnutie sa od plnosti Božieho Zjavenia viesť: *„Ján Kalvín (reformovaná tradícia) založil istotu na vyvolení (predestinácia), no nikto si ním nemôže byť istý, až kým neskončí jeho život a príde Súdny deň; John Wesley (metodistická tradícia) založil istotu na dokonalej láske (žiť mimo vedomého hriechu); väčšina baptistov má tendenciu zakladať istotu na biblických sľuboch bezplatnej milosti (ignoruje však pri tom všetky varovania a napomínania – „raz spasený, navždy spasený“).*“ (KLR) – čo k tomu dodať? takýto zmätok v úplne najkľúčovejšej otázke spasenia sa…?!!!

[3] porov.: *„Co je pramenem křesťanského zjevení? - Tradice církve. Jaké jsou hlavní dokumenty této tradice? - Knihy Písma svatého.“ (Holandský katechizmus)*

- **PRETO KATECHIZMUS UPOZORŇUJE**:
  - **„***Keďže Sväté písmo je inšpirované, jestvuje aj iná zásada správneho výkladu, nie menej dôležitá ako predchádzajúca, bez ktorej by Písmo ostalo „mŕtvou literou“: „**Sväté písmo sa má čítať a vysvetľovať v tom istom Duchu, v ktorom bolo napísané**.“ Druhý vatikánsky koncil uvádza tri kritériá na výklad Písma podľa Ducha, ktorý ho inšpiroval: **1. Ponajprv treba venovať veľkú pozornosť „obsahu a jednote celého Písma“**. Lebo hoci knihy, z ktorých sa skladá, sú veľmi odlišné, Písmo je jedno vzhľadom na jednotu Božieho plánu, ktorého Ježiš Kristus je stredobodom a srdcom, otvoreným od jeho Veľkej noci. „Pod Kristovým srdcom sa rozumie Sväté písmo, ktoré odhaľuje Kristovo srdce. Pred umučením bolo však zatvorené, lebo Písmo bolo nejasné, ale po umučení je otvorené, lebo tí, čo ho už chápu, uvažujú a rozlišujú, ako treba proroctvá vykladať.“ **2. Ďalej treba Písmo čítať „so zreteľom na živú Tradíciu celej Cirkvi“**. Podľa výroku cirkevných Otcov Sväté písmo je napísané skôr v srdci Cirkvi ako na materiálnych prostriedkoch (sacra Scriptura principalius est in corde Ecclesiae quam in materialibus instrumentis scripta). **Cirkev totiž nosí vo svojej Tradícii živú pamäť Božieho Slova a Duch Svätý jej dáva duchovný výklad Písma** („… podľa duchovného zmyslu, ktorým Duch obdarúva Cirkev“). **3. Napokon treba brať do úvahy analógiu viery**. (90) Pod „analógiou viery“ rozumieme spojitosť právd viery navzájom a v celom pláne Zjavenia.**“** (KKC 111 – 114)